

DISPLIJADUR UR PERSON,

EMIGRET, E BRO-SOZ,

Adresset d'e Vatez

LAURANÇA.

7K

DISPLIADUR

UR PERSON,

EMIGRET E BRO-SOZ,

Adresset d'e Vatez

LAURANÇA.

PA meus quïttèt ar Franc, me a meus quïttèt oll ;
Mes o coll Lorança, e meus grèt qer bras coll.

Ah ! güella tamic plac'h, va Dote, e voa hi !
Pegument voa soignus da guempen mad va zy !
Neuze certenamant ne yenn qet gant John Soz,
Evit va zri güennec, ha rancout c'hoas gortoz,
Da dy ur c'hos hostiz hac un hostizez lous,
Galousien meurbet vil ha daoulagad picous ;
Nan... ne yenn qet gant hast da zébri un tam boed,
Souben an tri-draïc, qig ranç ha bara loued.
Oh ! nan, ... em presbital, evit compagnunez,
Lorança, me en tou, na bertmetje james
Ec'h antreje em zy ar ganailles falla
A rouantelez Soz, hac ar re distera :
Cocher ha dicrotter, maçonner, savater,
Gant o bragueyer lous o fléryus davancher ;

DISPLIADUR

UR PERSON,

EMIGRET E BRO-SOZ,

Adressed d'e Vatez

LAURANÇA.

PA meus qüittét ar Franç, me a meus qüittét oll ;
Mes o coll Lorança, e meus grèt qer bras coll.

Ah! güella tamic plac'h, va Doue, e voa hi !
Pegument voa soignus da guempen mad va zy !
Neuze certenamant ne yenn qet gant John Soz,
Evit va zri güennec, ha rancout c'hoas gortoz,
Da dy ur c'hos hostiz hac un hostizez lous,
Galousien meurbet vil ha daoulagad picous ;
Nan... ne yenn qet gant hast da zébri un tam boed,
Souben an tri-draïc, qig ranç ha bara loued.
Oh! nan,... em presbital, evit compagnunez,
Lorança, me en tou, na bertmetje james
Ec'h antreje em zy ar ganailles falla
A rouantelez Soz, hac ar re distera :
Cocher ha dicrotter, maçonner, savater,
Gant o bragueyer lous o fléryus davancher ;

Tud hep nep seurt respet, hac a gret gant odaç,
O tont da c'huitellat, em c'hever qemer plaç !
Breugueudi a reont evel moc'h etreze ;
Hac ouspen-ze, mévar ! e sònjont marteze
E zeo din-me, michanç, cavout goal enorabl'
Beza ouz taol azeet gant tud qer meprisabl' !

Mar pris unan ané sellet pe gomz ouzin,
E lavaro gant foei, en eur serri e vin :
Goddam ! Franch-mann, ro deomp buan pebr hacholen,
Pe me foëltro diouc'h-ta va scudel gant da benn.
Qerqent m'en em laqa d'o zervich prim há pront,
Hac oun evurus bras, m'oc'h assur, mar prizont
Dont da lavarat din : *Thank you*, paour qèz béleg,
En eur serri o dent hac anter clòs o beg.

O va Lorança guèz ! peléc'h e ma'n amzer
Ma vije deut seurt tud vardro va fresbyter,
E pije, hep dale, gant troad da scubelen,
Disqet dezo ervad respeti soutanen !...
Te pije lavaret dé : « Houss ! vil forbanet,
» Ne zoc'h, etrezoc'h oll, nemet cos paganet :
» Sònjit ervad penaos atao va Ferson qèz
» Voe enoret en kær qercoulz ha var ar mèz. »
Ia, Lorança guèz, te pije sur neuze
Foëltrét buan da droad e traon qein an dud-se.

Oh ! Lorança, ne ràn breamá nemet hirvout :
Va c'halonic em c'hretz a zònc'h bemdez ennout.
Nac a boan a zouffràn var bord a c'hoec'h vloas zo,
Qer pell diouzit-te hac ivez eus vá brô !
Va muzellou dizec'h a lippàn alies,
Pa zònjàn er frieo gueachal din a rès.

Bemdez vije güelet ur yar, ur c'habon lard,
Qefeleg, pe glujard, pe dindonç, pe canard
Staguet demeus ar c'hroc ganes-te, Lorança,
Evit ellout donet ervad d'en em bleustra.

Sònch ac'h eus, Lorança, e res din avichou
D'al lun ba d'ar merc'her un dijuni stripou,
A vije arouzet gant ur pintad güin güenn,
A deue alies da scanvaat va fenn,
Ha gant pezh plijadur e res din-me goechall
Debri ur pezh bévin a biges gant qig-sall?
Hac ar ragout qer mad, e pini voa piz glas!
En eur sönjal hepquen e santàn c'hoas ar vlaz.
Na peguer delicat e vouies, va matez,
Prepari din qer brao frigoussen patatez!

Oh va brô guéz Castel, ha te ivez, Rosco,
Pelec'h e mâ, allas! bromâ da artieho,
Da garotez, col-fleur, asperges, patatez!
Pelec'h e mâ, dreist oll, Lorança, va matez!...
Ia, Lorança voa güella qéguinerez
Adalac kær a Rom bete kær Montroulez.

Paourez qéz Lorança! pezh plijadur, goechal,
A vouies ober din, pa vijes o-farçal,
Euz va güelet joäus diouz an daol azeet,
O tébri ar frico a poa din servichet!

Oh, Lorançaic qéz! na te c'heus bet chagrin,
Pa zout deut da zönjal e vanq din amâ güin!
Rac, allas! en Brô-Soz n'eller caout Yan-Vourdel
Nemet rat bras meurbet hac evit pris huel.
Te po sur lavaret: « En defot eus a win,
» Va Ferson qéz a zo marvet gant ar chagrin.

- « Ar c'hèz-Doué a voà ganet goal delicat,
- « Hac ur bannac'hic güin a ré dezàn calz vad.
- » Abaou pell-amzer n'elle a grenn cousqet,
- » Ma n'en dije arauc ul loupennic evet;
- » Mes hirio, va Doué! pa deu dezàn da vanq,
- « E tle, allas! beza e galonic goal blanc.
- » Penos ellout miret na fraillfe e galon?
- » Ret e vez sur dezàn nonpas beza Person... »

Nep piou benac a gred c'hoarzin-goab ouzin-me,
O tespeigni mercou demeus va c'harante
Evit ur plac'hic fur a garàn dreist peb tra,
N'anavezont qet sur va matez Lorança.
Anter-cant vloas e d'oa ha pévar en tu-all,
Ar pez a dle, michanç, berrát an tédou fall.
Serret em boa e beg da dud leun a valiç:
Beza e d'oa an oad a bermet an Ilis.
Lézit-ta ac'hanòn, va lézit, tud méchant,
Da vomela Lorança herves va zantimant.
Perac, calonou fall, e cafec'h-u abec
Er garantez güirion en deveus eur bélee
Evit e vatez vad?... Permetet é deomp-ni
Qemer matez d'ober ar zervich en hon ty.
Biscoas an esqibien en o mandamantchou
Na zifenchont deomp-ni da gavet avichou
Ur vatez qempen mad evit hon servicha;
Rac-se, clozit ho pag, tavit da rebacha.
Goechall, er c'honeilou, pa gomzjot ouz matez,
Na ententet qet comz eus va Lorança guéz.

O pebes calonad e devezo-hi bet,
Pa vezo deut dei soneh er stat ma zoun rentet!

Humiliet hirio gant tud fall, canaillez.
Hac o souffr, pell diouz Franç, a bep seurt dienez!
Cousqet goal fall meurbet en ur c'hos caborel,
Hep na zeus dindannon ur vojadennic pell;
Hep nep tam sel ebet, hep ur billen ridos,
Eno eo e cousqan, Doue a voar penos!
Var ar c'hôlo hepden, hep un tam oriller...
Oh! neo qet evelse e zoan em presbyter!
Lorança guéz! m'em boa eno ur güele plun,
Hac a voa meurbet soubl, mar boe biscoas nicun.
Eus a betra eta e zeo-én deut bremâ!
O va Doue! plijet en renta din amâ!

Peguer brao, Lorança, e rès-te va güele!
Ia sur, te er gré dign demeus eur C'hure.
Ne gouscàn tam ebet bars em güele calet.
Mar moredàn, e zòn gant un ure spontet.
Paourez qez Lorança! calonic un Doue!
Petra a lavarfes, ma velfes ar güele
Ebars pehini oun bemnos en em grafat
Qer crén, m'en em rentàn oll rusiet gant va goad;
Petra a lavarfes, ma velfes al logod,
Ar melc'honed, ar razet o tont varnòn d'an drot?
Deus ive da velet hac al laou hac ar c'hoenn
Dre oll a vojadou var va c'horf o pourmen.
Petra a lavarfes, ma teufes d'am güelet,
Hep va femp tapis gloan hed ar gouân calet,
Hep cavet casi mann da ellout va golo,
Nemet un tamic foenn hac un tamic colo;
Laqat a ràn ive da domma va zreid qez,
Va c'hos habidic paour hac ivez va braguez.

Allas ! Lorançaic , petra' lavarfes-te ;
Lavar din un nebeut , ma velfes da Gure
Pleguet var bord eul lenn , hac eno gant poan vras ,
Hep ur vruzunen saon , mes a doliou colvas ,
O clasq goalc'hi ervad gant poan e zillat fanc ,
O laqat da zec'hi dilastre ouz-ur branc ,
Evit , d'ar zul vintin , caout propr e surpilis ,
D'ellout modestamant asista en ofiç .
Ia ! m'am güelfes , te , gant va c'hes boutou coad ,
Lorança guèz , petra e ve da galonad !
Ha ma velfes , dreist oll , tud a Ilis a stoc
Oc'h ober niver traou na rent qet diaroc ;
O ticroti gant soign o-unan o boutou ,
Hac oc'h oza memes alies o bragou ;
Traou a rencont d'ober , gant un nebeut a vez ,
En defot a arc'hant ha demeus a vatez .

Deus d'am güelet amá ; antre em paour qéz ty ,
Hac e veli petra hon deveus da zebri :
Sell ha én na die qet ur seurt coan , ur seurt lein
Laqat hor c'halonou da antren en hor c'hein !
A vec'h e servicher un tam boed var an dol ;
Bemdez hor bez panez , pe patatez , pe gol .
Va diadreic paour zo qignet gant ar scaon ,
Va estomac a gri eré venjanç var an naon .
Oh ! ma velfes eta gant pebes ear mesqin
Strouillennou Saoz a ra deomp-ni hor c'heguia !
N'eus nemet glaou-douar , ne zeus qet a guezneud ,
Pe ma ellomp-ni caout e zeo atao nebeut .
N'hon eus qet a zoufflet , ni c'hoez gant hor guinaou ;
Coulz ebars el ludu hac ive var ar glaou ,

Ha gant qement a nerz e rencomp en ober,
Ma teuomp da zifonç, sivoas, hor bragueyer.
Anfin, dre fors c'hoeza an tân dindan ar pod,
E za hor zouben baour qen a danfoëltr d'an drot;
Strincal a ra en tân, qement' ra o saillat,
Hac hep ecumouer e zeo ecumet mat.

Cochard qerqent neuze a dol er pod holen,
Irvin, pour, carottez, ha diou pe deir golen;
Neuze gant e zaouarn e patouill an draze,
Hac e lip gant joa vras e viziet goude.
Hep donet da c'houzout hac ar zouben zo mad,
Eo devdret dija eno gant peb lagad.

Hac e tlefe'r, zouben beza c'hoas anter cri,
Creizde a zon... alôn, ret é deomp e débri.
Hor bouzellou a gri : débromp, débromp souben;
Débromp buan eta. Goas a ze ma vanc den.
Neuze, hep dale pell, hac en ur ser-lagad,
E zeo lounqet ganeomp, pe hi zo fall pe vad.
Evit an tamic qig, ne zeus qet d'en espern,
Grigônchet'eo diouc'h-tu coulz evel an esqern;
Ha pell da fibouchat vel ar pesqet er môr,
E leinfemp un eil güech erru etal an nôr.
Ha possubl eo leina, Lorança, hep cafe,
Ur banne jigoden hac un tamic paste!
Sônjal a rër, michanç, n'hon eus qet a rêson
Clasq dont da zoulaji un nebeut hor c'halon!

O va brô qer caret, va farros, Lorança,
Hac evelse goechal em boa-me da leina,
En amzer qen eürus eus va oll-jouissanç,
Em parros, en Breiz qer, caëra contre a Franç?

Gouscoude, va Doue! e zep c'hoas ur boneur
Ellout caout ur repu en amzer a valeur;
Rac anes an hini hon eus bet e Brô-Zos,
Mardouchic! pell a zo e zoa hon reor er fôs.

Mes, lèzomp an draze... Pignomp d'ar c'halatres
Da velet ar gourach coulz evel an adres
A zisqib Sant Cripin, pleguet dindan e stol,
Güelet a rër eno, autrou Person *Marol* :
(Rac potret Sant Cripin a hanv ur stol ur sclouq,
Evit réi da entent scléramant da Yan Gleuq.)
Pebes dudi a zant pa vani e dranchet!
E troc'h ur zol ervad, ec'h arranj ur rivet!
Ha gant pebes adres e tremen e reunen
Ar brava a ouffet e beg e ligneulen!
Ha prest ha pront qerqent m'en deveus bet toullat
E zol hac e rivet gant un-tol minaouet,
E chass en eur gana, hac e regl e boentchou,
En eur scrigna e zent, a nerz e grabanou.
Cana ra var e scaon, bemnos ha bep mintin,
Ur ganaouen benac, qer guyé hac ur pitcin.

Dired, Lorança guéz, da velet *Grebuchon*
Oc'h ober, güella m'ell, var ar furm ur chosson;
Rac Béleyen Franç eo a ziscas ar voyen
D'ar Zozon da ober chossonou lizieren.
Yan-Zoz a gar ive en em zervich oute,
N'oun qet pe dre gapriç, pe dre utilite,
P'evit résoniou all; mes na fors zo deomp-ni?
Prena brao a reont, ha paca pepini,
Ispicial pa deu an erc'h, ar yenien,
Hac an amzer glaoec da c'houlén boutou prenn;

Rac, ar grizill, ar frim, ar glao hac ar gurun,
Hor zicour avichou da ober hor fortun.

Hac evit amzer gaër james ne c'hoantaomp :
Seulvuia e vez fall, seulvuia e werzomp.

Hañvezet oc'h eus, michañç, Person *Bodral*?

Ar paour qès maleürus a gneuz e amzer all ;

Ar c'hèz-Doue a zo qer douç evel un oar,

Hac a zouffr paciant un niver bras a boan.

Na peguen drol e zeo gant e vestennic bër,

Gant e voutinezou hac e gos bragou lèr !

Gouscoude e zeo sur, m'en tou, qemener mad,

Mes preferi a ra e gôf paour d'e zillad.

E viqel zo meurbet eürusoc'h eguetàn,

Ha gouscoude en deus eveltàn calz a boan ;

Ober a ra bemdez tamic scoliouigou,

Ha qer douç eo atao ouz e vugaligou,

Ma ell trap avichou, qent ma vez fin d'ar bloa,

Ur güenneguc benac hac én laqa en joa.

Cléo, va Lorança guèz, c'hoas detaillouigou :

Amà e rër ivez avelouerigou,

A zervich da frescât bizach ar Zozret ;

Ur pez an utila, ha precius meurbet.

Te ne poa qet czom güechall em presbyter,

Lorança, e nep tra caout un avelouer.

Me meus güelet amà pôvar mignon béleg,

O c'hounit d'o ober, assur, meur a wenneg.

Unan a faoute coat demeus an Inizi,

Ha gant ul limic douç o laqe d'ajusti ;

Un all gant calz a c'hout, evit o renta coant,

O goarnisse gant soign a damou olifant.

Ar vicher-ze a zo ha profitapl ha mat,
Ha n'ouzòn qet perac e zint deut d'e güittât.
Oberour avelouer 'pe un apotiquer
Zo, hervez va speret, cazi'r memes micher,
Rac ur frescadurez, m'en assur, n'en deo qen,
Qemeret dre araoc pe roet dre adrén.
Nemet e vo bevet atao honestamant,
Qement micher a rêr zo mad certenamant.
Me a garfe ivez ober unan benac ;
Mes, caër a meus essât, ne ouzòn qet perac
Ne deüân qet abean james eus a netra :
Hep injin oun eston ha feneant un dra ;
Ha caër a meus ivez, gende ma meus essêt,
Na ellân ober mann evel ma zeo dlæet.
Penos e counnerrân eus va zestinadur,
Pa velân ne meus qet ivez ar blijadur
Da c'hounit avichou un nebeudic arc'hant,
Evit ellout qemer un tam soulajamant !
Güelet a rân amâ hac à voar tressi plous,
Da ober tocou brao güernisset a voulous,
A werzer pris huel da zemezeled Soz,
Hac o rent qer coantic evel ur boqet roz ;
Beza e zeus darn all hac a ra poltrejou,
Darn all hac a bint fleur evit ar merc'hejou :
Oll e c'houzont ervat tenna dour d'o melin,
En eur laqat hep cess en uzach o injin.
Mes me, paour qèz yan-zot ! sotoc'h egueto tout,
Ne meus qet ellet c'hoas dont abenn da c'houzout
Dont da ober ervat ur paour qèz chapeled
Hac a dalfe ar boan evit beza güerzed ;

Mes, pell da zont d'ober ur vicher vad benac,
Évit ellout crévât va zamic estomac,
Ne meus nemet an tiq d'ober paour qèz rimou,
An treuta, m'en assur, eus an oll vicheriou;
Ha ne ràn cazi tra, epad va oll amzer,
Nemet o c'houch dre renq ha gant poan var baper.
Calz a rimerien paour zo goapêt alies:
Oh! clémomp anezo, o micher zo dies.

Mes n'eus fors, goude oll, pa ràn reflexion,
E zeo ret d'în ivez caout ur vocation.
Petra vezin-me-ta?... Gûerzer alumettez!...
Foëi!... a lavaro darn : N'oc'h eus-u qet a vez?
Petra eta fell deoc'h, ha perac va zamall?
Qemeret eo bremâ an oll vicheriou all.
Na veler tro vardre ebars en oll stalliou,
Da baqat traou nemet paper leun a rimou.
Amâ abat *Chicard* a verz blonec, qig-sall,
Abat *Finault*, butun, patatez ha traou all:
Pepini en em denn eus a zindan e zam;
Anfîn, an oll amâ a glasq gounit e dam.
Dre oll eus o staliou ec'h ellit mad gûelet
Un anseign paper güenn var bini zo scifet:
Amâ e vez cavet drogach eus a bep sort,
Évit arc'hant pe aour, coulz d'ar c'ham vel d'an tort.
Mes, ma carfen ivez, ha ne elfen-me qet
Qercoulz hac int-i oll clasq beza implijet?
Sot avoalc'h oun, assur, eprouv an dienez,
Pa elfen-me qer brao gûerza alumettez!
Ha na chomfe ganén evit va oll brofit
Nemet c'hoezec güennec bemdez : additionit,

An draze a rafe just mep mis ul lous-aour,
Ha n'en em gredfen qet sur neuze beza paour.
Mes, perac beza bet qer divezat sònjét?
Me grede e voan fur. Oh va faour qèz speret!
Ma vije, a gredàn, bars em plaç un Normant,
En devije pell zo destumet calz' arc'hant...

Peoc'h aze, téodic fall, ha serrit ho genaou,
Rac me a vel unan a zo eus va zelaou.
Nac evit pez réson e clasqfen-me affer
Ouz tud leal ha fur a ra mad o micher?
Ha ret e zeo din-me, enep d'am ordinal,
Clasq cos troidellou, elec'h dont da farçal?
Mes farçal! mes c'hoarzin!... Oh! pebes ser-galon
Da Lorança, o sonch en e faour qèz Person!
« Oh! emei (o stlapal en èr he lunedìou,
Hac éncrezet meurbet, o leusqel hirvoudou),
» Ha possupl ve eta va Mestr, va Ferson qèz,
» Reduizet da veza güerzer alumettez!...
» Ha beva' ràn-me-ta evit ur seurt affront!
» Maro cruel! dired d'am c'hemer prest ha pront...
» Va Mestr! va Ferson paour! ur penn eus an Ilis,
» N'en deus, nemet a boan, da zul, ur surpilis!
» Ha rancout, an den qèz! evit gounit e voed,
» Donet c'hoas da verza pacajou çoad souffret!
» Eur c'hommerç meurbet treut; ia, ur goal vicher,
» Ebars pini ne zeus nemet poan ha mizer.
» Ha possupl ve dezàn beza etal un nor,
» Evel ur reuseudic evit goulén digor,
» Da offr da dud an ty, hac én ruz gant ar vez,
» Gant un èr truezus, e oll alumettez!

- » Oh! pebes goal lamp fall en devez-én bet grét!
- » Deomp buan da Vrô-Zoz... Ne vimp qet re abret.
- » Güerzomp tout evit caout un nebeudic arc'hant;
- » N'eus fors ouz nep danjer; ambarcomp en istant.
- » Va Ferson paour a zouffr... Netra amâ n'am dalc'h:
- » Na ouffen birviqen beza abret avoalc'h. »

Ah! güella calonic e deus Lorança guéz!

Ia, meritout ra certen beza mestrez.

Nan, biqen na elfen dont da ancounac'hât

Ur plac'h bet evidôn e peb amzer qer mad,

Ia, Lorança guéz, n'espêt d'ar fals tamal,

Atao e lavarîn : Harrao d'an téodou fal!

F I N.

A. Lédan

E Montroulez, e ty LÉDAN, e traôn ru ar Vur.